

Brüssel, 7.12.2016
COM(2016) 776 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**meetmete rakendamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1308/2013,
millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, kohases
mesindussektoris**

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	METOODIKA.....	4
3.	ELi MESINDUSSEKTORI ÜLEVAADE.....	4
3.1	Toodang ja hinnad.....	4
3.2	Kaubandus.....	5
3.3	Mesilastarude loendus.....	5
3.4	Mesinike loendus.....	6
4.	RIIKLIKE MESINDUSPROGRAMMIDE RAKENDAMINE.....	7
4.1	Õiguslik alus.....	7
4.2	Eesmärgid ja meetmed.....	7
4.3	Liidu eelarve eraldised riiklikele mesindusprogrammidele ja kasutusmäär	
4.4	Liidu toetuse eraldamine liikmesriigiti.....	9
4.5	Tekkinud kulud eri meetmete lõikes.....	11
5.	ÜPP 2013. AASTA REFORMIGA KAASNEVAD PEAMISED MUUTUSED.....	12
5.1	Toetusikõlblikud meetmed.....	13
5.2	Mesitarude arvu kindlakstegemise meetod ja ELi eelarveeraldised.....	13
6.	KOKKUVÕTE.....	15

1. SISSEJUHATUS

Võrreldes muude põllumajandussektoritega on Euroopa Liidu mesindussektor väike, kuid tolmeldamise seisukohalt ELi põllumajanduse jaoks oluline.

ELi mesinikel on palju probleeme oma mesilastarude ja meetootmise säilitamisega. Sektorile avaldavad survet suurenevad kulud, kolmandatest riikidest imporditava odava mee tugev konkurents, mesilasperede kadu, haigused, mesilastarude kahjurid koos väheneva korjealaga.

Ühises põllumajanduspoliitikas (ÜPP) on mitu viisi, millega toetada mesindussektorit ja vähendada kahjulikku mõju, mida teatav põllumajanduslik tegevus võib avaldada sihipärastele tolmeldajatele.

EL on mesindussektorit otseselt toetanud alates 1997. aastast¹. Järjestikuste turueeskirjadega anti liikmesriikidele võimalus koostada oma mesindussektori riiklikud programmid. Nende programmide eesmärk on parandada mesindustoodete tootmise ja turustamise üldtingimusi, kusjuures need tooted hõlmavad lisaks meele ka mesilaspäiima, õietolmu, taruvaiku ja mesilasvaha. Euroopa Liit kaasrahastab programme 50 % ulatuses ja need kestavad kolm aastat.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1308/2013 (millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus)² artikli 225 punktis a on märgitud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga kolme aasta järel ja esimest korda 21. detsembriks 2016 aruande määruse artiklites 55, 56 ja 57 sätestatud mesindussektori meetmete rakendamise kohta, sealhulgas viimaste arengute kohta seoses mesilastarude registreerimise süsteemiga.

Käesolevas aruandes lähtutakse nimetatud kohustusest ja see hõlmab mesindusaastaid 2013, 2014 ja 2015³. Et riiklikud mesindusprogrammid kestavad kolm aastat, vastavad need mesindusaastad eelmiste kolmeaastaste mesindusprogrammide (2011–2013) viimasele aastale ja kehtiva programmi (2014–2016) kahele esimesele aastale. See on kuues komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule mesindusprogrammide rakendamise kohta⁴.

Kõik liikmesriigid teatasid, et nad on koostanud ajavahemike 2011–2013 ja 2014–2016 kohta riikliku mesindusprogrammi. See annab tunnistust liikmesriikide suurest huvist ja sektori vajadustest.

Käesolevas aruandes hõlmatud kolme mesindusaasta jooksul oli veel kehtiv nõukogu määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning milles käsitletakse teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus)⁵; seega ei olnud veel ellu viidud ÜPP 2013. aasta reformiga kehtestatud mesindussektoriga

---

¹ Nõukogu 25. juuni 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1221/97, millega kehtestatakse mee tootmise ja turustamise täiustamise abinõude üldised rakenduseeskirjad, EÜT L 173, 1.7.97, lk 1.

² ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

³ Mesindusaastad 2013, 2014 ja 2015 vastavad 12kuulisele ajavahemikule, mis algas 1.9.2012 ja lõppes 31.8.2013, algas 1.9.2013 ja lõppes 31.8.2014 ning algas 1.9.2014 ja lõppes 31.8.2015.

⁴ Eelmine aruanne avaldati 16. augustil 2013, COM(2013) 593 final.

⁵ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

seotud muudatusi. Siiski esitatakse selles aruandes ÜPP reformiga kehtestatud peamised seadusandlikud muudatused ja viimane teave arengu kohta seoses mesilastarude registreerimise süsteemiga.

2. METOODIKA

Käesolev aruanne põhineb järgmistel teabeallikatel:

- komisjonile liikmesriikide poolt teatatud riiklikud mesindusprogrammid ajavahemikeks 2011–2013, 2014–2016 ja 2017–2019. Iga riiklik mesindusprogramm peab hõlmama liikmesriigi teostatud uuringut tema territooriumi mesindussektori tootmis- ja turustamisstruktuuri kohta;
- liikmesriikide kulutused, mis on seotud komisjonile teatatud riiklike mesindusprogrammide raames võetud meetmetega⁶;
- EUROSTATi, COMEXTi ja FAO andmebaasidest saadud andmed mee tootmise ja rahvusvahelise kaubanduse kohta.

Meeturgu ja mesindusprogramme käsitlevate üksikasjalike arvnäitajate ja koondtabelitega saab tutvuda komisjoni veebisaidil⁷.

3. ELi MESINDUSSEKTORI ÜLEVAADE

3.1 Toodang ja hinnad

Meetootmises on EL ligikaudu 250 000 tonniga aastas **Hiina järel maailmas teisel kohal**.

Kuid oma tarbimise katmiseks ei tooda EL mett piisavalt. 2015. aastal oli omavarustatuse määr⁸ ligikaudu 60 %.

Suurima meetoodanguga liikmesriigid (RO, ES, HU, DE, IT) asuvad peamiselt liidu lõunaosas, kus ilmastikutingimused on mesinduse jaoks soodsamad.

Üldiselt on meetootmine ELis aeglaselt kasvanud, erinevused aastate lõikes tulenevad ilmastikutingimustest. Ent sama tootmistaseme hoidmine võib muutuda mesinike jaoks raskemaks mesilaste tervisega ja põllumajanduse intensiivistumisest tuleneva elupaikade kadumisega seotud probleemide tõttu. Tootmistingimused halvenevad, tootmiskulud suurenevad ja üha laienev odavama mee import kolmandatest riikidest suurendab konkurentsi.

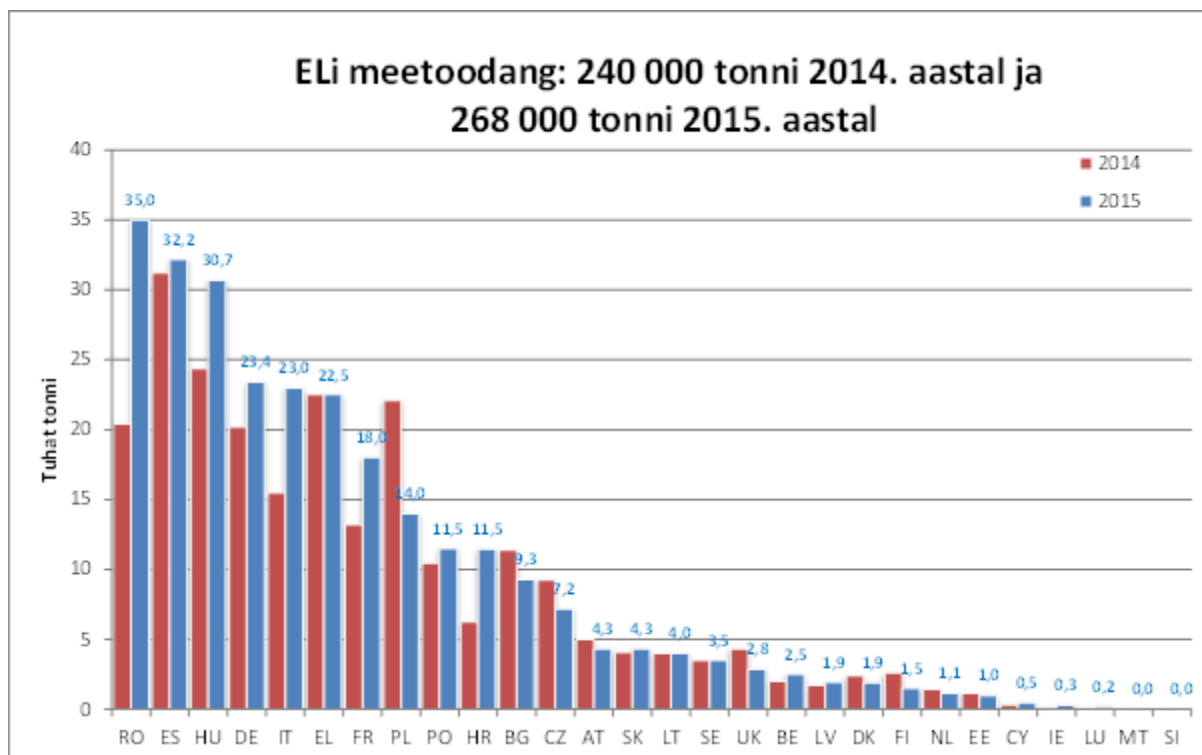
Mee hind erineb märkimisväärselt olenevalt kvaliteedist ja müügikohast. Mitmeliigilise õiemee hind varieerub Poola hulgimüügi hinnast (2,54 eurot/kg) kuni Ühendkuningriigi tootmiskohas müüdava mee hinnani (15,18 eurot/kg).

Joonis 1. Meetoodang ELis 2014. ja 2015. aastal.

⁶ Vastavalt liikmesriikide poolt komisjonile esitatud andmete põhjal kooskõlas komisjoni 29. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 917/2004 mesinduse valdkonnas võetavaid abinõusid käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 797/2004 üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta (ELT L 163, 30.4.2004, lk 83).

⁷ http://ec.europa.eu/agriculture/honey/index_en.htm

⁸ Omavarustatuse määr = liidu meetoodangu osakaal kogutarbimisest =
= ELi toodang aastas / (ELi import aastas + ELi toodang aastas – ELi eksport aastas).

Allikas: Ajavahemiku 2017–2019 riiklikes mesindusprogrammides teatatud liikmesriikide uuringud.

3.2 Kaubandus

Import

EL on esimene mee importija maailmas ning import on aasta-aastalt suurenenud.

2015. aastal importis EL ligikaudu 200 000 tonni mett, mis moodustab ligikaudu 75 % ELi kogutoodangust. **Pool sellest impordist on pärit Hiinast** (ligikaudu 100 000 tonni). Teised kaks peamist tarnijat olid Mehhiko ja Ukraina. Kolmandatest riikidest imporditud mesi on palju odavam kui ELis toodetu. Hiina mee impordi keskmine ühikuhind oli 2015. aastal 1,64 eurot/kg, samas kui ELi mitmeliigilise õiemee keskmine hulgimüügihind oli 3,78 eurot/kg. Suuremate tootmiskulude tõttu on ELi tootjatel imporditud meega raske võistelda.

Eksport

Võrreldes impordiga on ELi eksport kaduvväike.

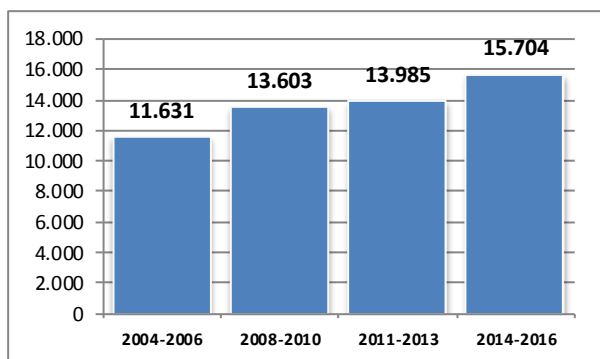
EL eksportis 2015. aastal ligikaudu 20 000 tonni mett, mis moodustab ligikaudu 8 % ELi kogutoodangust. EL ekspordib peamiselt turgudele, kus otsitakse kvaliteetset mett, st Šveitsi, Saudi Araabiasse, Jaapanisse, Ameerika Ühendriikidesse ja Kanadasse. Mee ekspordi keskmine ühikuhind oli 2015. aastal 5,77 eurot/kg.

3.3 Mesilastarude loendus

Ajavahemikku 2014–2016 hõlmavates programmides esitatud andmetel oli ELis ligikaudu 16 miljonit mesilastaru. Viis suurima tarude arvuga liikmesriiki – Hispaania, Prantsusmaa, Kreeka, Rumeenia ja Itaalia – asuvad peamiselt ELi lõunaosas.

Viimase aruandega võrreldes ei ole komisjonil mesilastarude arvu kohta uusi andmeid. Ajakohastatud näitajad ei ole kättesaadavad enne 2017. aastat.

Joonis 2. Mesilastarude arvu muutumine ELis.

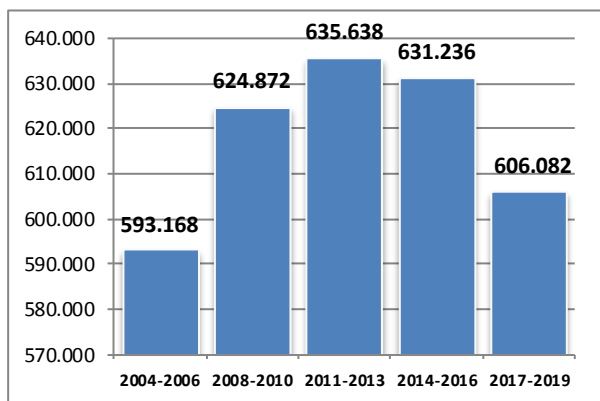

Allikas: Riiklikes mesindusprogrammides teatatud liikmesriikide uuringud.

3.4 Mesinike loendus

Ajavahemikku 2017–2019 hõlmavates programmides esitatud andmetel oli liidus ligikaudu 600 000 mesinikku. **ELi mesinike arv on vähenenud.** Paljud mesinikud lahkuvad sektorist eakuse tõttu, kuid neid ei asenda uued tulijad.

Joonis 3. Mesinike arvu muutumine ELis.

Allikas: Riiklikes mesindusprogrammides teatatud liikmesriikide uuringud.

Olukord on liikmesriikide lõikes väga erinev. Üks väheseid liikmesriike, kus on õnnestunud peatada mesinike arvu vähenemine, on Saksamaa. Sealne mesinikeorganisatsioon seadis

prioriteediks mesinike värbamisstrateegia ja pakkus algajate kursuseid, mis suurendas tegevmesinike arvu. Osa sellest tegevusest rahastati programmide tehnilise abi meetme kaudu.

2015. aastal oli 96 % Euroopa mesinikest vähem kui 150 hallatavat mesilastaru, alla selle künnise jäävat mesilastaru käsitatakse mittekutseliseks; 4 % ELi mesinikest omas üle 150 mesilastaru ja üksnes nemad võis liigitada kutselisteks mesinikeks. Mõned mesinike ühendused ei ole paraku kõnealuse künnisega nõus ja peavad asjakohasemaks 40 taru.

Valdav osa ELi mesinikest (72 %) on mesinikeorganisatsiooni liikmed.

4. RIIKLIKE MESINDUSPROGRAMMIDE RAKENDAMINE

4.1 Õiguslik alus

Käesoleva aruandega hõlmatud mesindusaastatel 2013, 2014 ja 2015 oli nõukogu määrus (EÜ) nr 1234/2007 endiselt kehtiv ning **veel ei olnud ellu viidud ÜPP 2013. aasta reformiga kehtestatud mesindussektoriga seotud muudatusi.**

Uue määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 55–57 sätetega asendatakse ja tühistatakse määruse (EÜ) nr 1234/2007 artiklite 105–110 sätteid. Kuid määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 231 on sätestatud, et kõigi enne 1. jaanuari 2014 vastu võetud mitmeaastaste programmide puhul rakendatakse jätkuvalt kuni nende lõppemiseni nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 asjaomaseid sätteid. Seadusandja kehtestas selle üleminekusätte, et tagada käimasolevate programmide järjepidevus. Kuna ajavahemikke 2011–2013 ja 2014–2016 hõlmavad mesindusprogrammid võeti vastu enne 1. jaanuari 2014, rakendati nende puhul endiselt määruse (EÜ) nr 1234/2007 sätteid ja komisjoni määrust (EÜ) nr 917/2004 mesinduse valdkonnas võetavaid abinõusid käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 797/2004 üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta⁹.

4.2 Eesmärgid ja meetmed

Programmi eesmärk on parandada liidus mesindustoodete tootmise ja turustamise üldtingimusi.

Kuus meetet on abikõlblikud ja neid võib rakendada liikmesriikide mesindusprogrammide raames.

Oma programmide koostamisel konsulteerivad liikmesriigid oma mesinikeorganisatsioonidega ja valivad abikõlblike meetmete nimekirjast meetmed, mida nad peavad kõige asjakohasemaks. Näiteks 2014. ja 2015. mesindusaasta jaoks otsustasid Madalmaad rakendada ainult üht meetet: rakendusuringud.

---

⁹ ELT L 163, 30.4.2004, lk 83.

Kuus alljärgnevalt esitatud abikõlblikku meedet ei ole muutunud komisjoni viimasest 2013. aasta aruandest saadik.

Tehnilise abi eesmärk on tõhustada tootmist ja turustamist paremate meetodite juurutamise abil. See hõlmab sissejuhatavat koolitust algajatele mesinikele ning jätkukoolitust kogenud mesinikele ja mesinikeorganisatsioonidele või nende juhtidele. Koolitustel keskendutakse eelkõige sellistele valdkondadele nagu aretus ja haiguste ennetamine, mee kogumine ja pakendamine, säilitamine ja transport ning turustamine. Õppemesilate ja mesindusnõustajate/-tehnikeute võrgustike abil saab levitada praktilist tehnilist teavet. Meetme abil võib toetada ka sektori kaasajastamist mesinikele vurritamiseadmete ostmise kaudu.

Varroatoositõrje eesmärk on piirata mesilastarude nakatumist selle endeemilise parasiidiga. Varroatoos on meemesilaste haigus, mida põhjustab varroalest, mis nõrgestab mesilaste immuunsüsteemi ja suurendab mesilaste teisest nakatumist viirustesse. Varroatoosi hoitakse kontrolli all peamiselt parasiitide hulga vähendamisega. Varroatoos vähendab rängalt ELi meesaaki ja põhjustab mesilasperede hukkumist, kui tõrjet ei tehta. Kuna varroatoos on ELis endeemiline ja seda ei saa lõplikult likvideerida, on mesilastarude töötlemine lubatud meetodite ja toodetega ainus võimalus selle haiguse tagajärgi vältida. Rahaline abi on vajalik selleks, et aidata tootjatel katta mesilastarude nõuetekohase töötlemisega kaasnevaid üha suurenevaid kulusid (tooted ja varustus, näiteks kattevõrgud).

Mesilaste **rändpidamise ratsionaliseerimise** abi eesmärk on aidata hallata mesilastarude liikumist liidu territooriumil ja mesinduspiirkondade vabade asupaikade asustamist õitsemisperioodil. Rändpidamise korraldamisele võivad kaasa aidata sellised meetmed nagu mesilastarude ja raamide tuvastamine, rändpidamise arvestus, investeeringud rändpidamist võimaldavatesse materjalidesse ja lillesordikaartide väljatöötamine. Mitmes liikmesriigis on rändpidamine hädavajalik mesilaste toitainevajaduse rahuldamiseks ja taimede tolmeldamise tagamiseks.

Meeanalüüside tegemise abimeetmete eesmärk on parandada mee turustamist. Meeanalüüsid võimaldavad mesinikel tagada, et turule lastud mesi vastab nõukogu direktiiviga 2001/110/EÜ mee kehtestatud füüsikalise-keemilistele omadustele¹⁰. Mee botaanilise päritolu analüüsid annavad mesinikele täpset teavet korjatud mee kohta, võimaldades neil oma tootele kõrgema hinna määrata. Meeanalüüside rahaline toetamine on hädavajalik selleks, et see teenus oleks kättesaadav suurele hulgale mesinikele.

Mesilastarude arvukuse suurendamise meede võimaldab osaliselt korvata mesilaste hukkumist ja seega ennetada tootmislangusi. Meede võib hõlmata emamesilaste kasvatamise soodustamise või mesilasperede ostmise rahastamist.

Määrusega antud võimalus lülitada mesindusprogrammidesse mee kvaliteedi parandamise **rakendusuringute** eriprogramme ja selliste programmide tulemuste levitamine võib aidata parandada tootjate teadmisi konkreetsetest mesindusmeetoditest.

---

¹⁰ EÜT L 10, 12.1.2002, lk 47.

4.3 Liidu eelarve eraldised riiklikele mesindusprogrammidele ja kasutusmäär

Liidu eraldised mesindussektorile on suhteliselt väikesed, kuid need on iga kolme aasta järel kasvanud, et võtta arvesse sektori suurenevaid vajadusi, programmide suurt kasutuselevõtmist ja liidu laienemist. Liidu eraldised ajavahemikku 2017–2019 hõlmavatele mesindusprogrammidele suurenevad 36 miljoni euroni mesindusaastas.

Tabel 1. Liidu eraldised riiklikele mesindusprogrammidele.

Liidu eraldised mesindusaastas	2013. mesindusaasta 2011–2013 programmid	2014. mesindusaasta 2014–2016 programmid	2015. mesindusaasta 2014–2016 programmid
eurodes	32 000 000	33 100 000	33 100 000
Liikmesriikide kasutatavate liidu eraldiste summa eurodes	29 160 781	30 430 265	30 874 274
Kasutusmäär	91 %	92 %	93 %

Kõik liikmesriigid¹¹ teatasid, et nad on koostanud ajavahemike 2011–2013 ja 2014–2016 kohta riiklikud mesindusprogrammid.

Mesindusprogrammidele eraldatavale liidu toetusele vastavad liikmesriikide kulutused 50 % ulatuses. Konkreetselt tähendab see seda, et 2013. mesindusaastal oli mesindussektorile ette nähtud eraldisi kokku 64 miljoni euro väärtuses: 32 miljonit eurot liidu eelarvest ja 32 miljonit eurot liikmesriikide eelarvest. 2014. ja 2015. mesindusaastal oli eraldisi kummalgi aastal 66,2 miljonit eurot: 33,1 miljonit eurot liidu eelarvest ja 33,1 miljonit eurot liikmesriikide eelarvest.

Sarnaselt eelnenud aastatega kasutasid liikmesriigid ära peaaegu kõik kõnealuste programmidele ette nähtud liidu eraldised. ELi keskmine kasutusmäär on suurepärane: 2013. mesindusaastal 91 %, 2014. mesindusaastal 92 % ja 2015. mesindusaastal 93 %.

4.4 Liidu toetuse eraldamine liikmesriigiti

Liidu toetuse eraldamisel liikmesriikidele lähtutakse eelkõige mesilastarude arv liikmesriigi territooriumil.

¹¹ Ajavahemiku 2011–2013 kohta oli riiklik mesindusprogramm olemas 27 liikmesriigil. Pärast Horvaatia ühinemist Euroopa Liiduga 1. juulil 2013 oli ajavahemiku 2014–2016 kohta riiklik mesindusprogramm olemas 28 liikmesriigil.

Liikmesriikide programmis teatatud kuluprognoside põhjal jagatakse liidu vahendeid vastavalt sellele, kui suur on iga liikmesriigi osakaal liidu mesilastarude arvus.

Liikmesriigid teatavad nende territooriumil olevate mesilastarude arvu komisjonile mesindusprogrammide esitamise ajal. Mesilastarude arv ja jaotus liikmesriikides ja liidus esitatakse komisjoni rakendusmääruses, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 917/2004 I lisa¹².

Mesilastarude arv igas liikmesriigis, mis arvutatakse protsendimäärana ELi mesilastarude koguarvust, määrab igale liikmesriigile ette nähtud teoreetilise maksimaalse protsendimäära eelarvest. Kui liikmesriik prognoosib vähem kulusid, kui maksimaalne eraldiste summa, millele tal on õigus, jaotatakse sellest liikmesriigist üle jäänud summad teiste vahel uuesti.

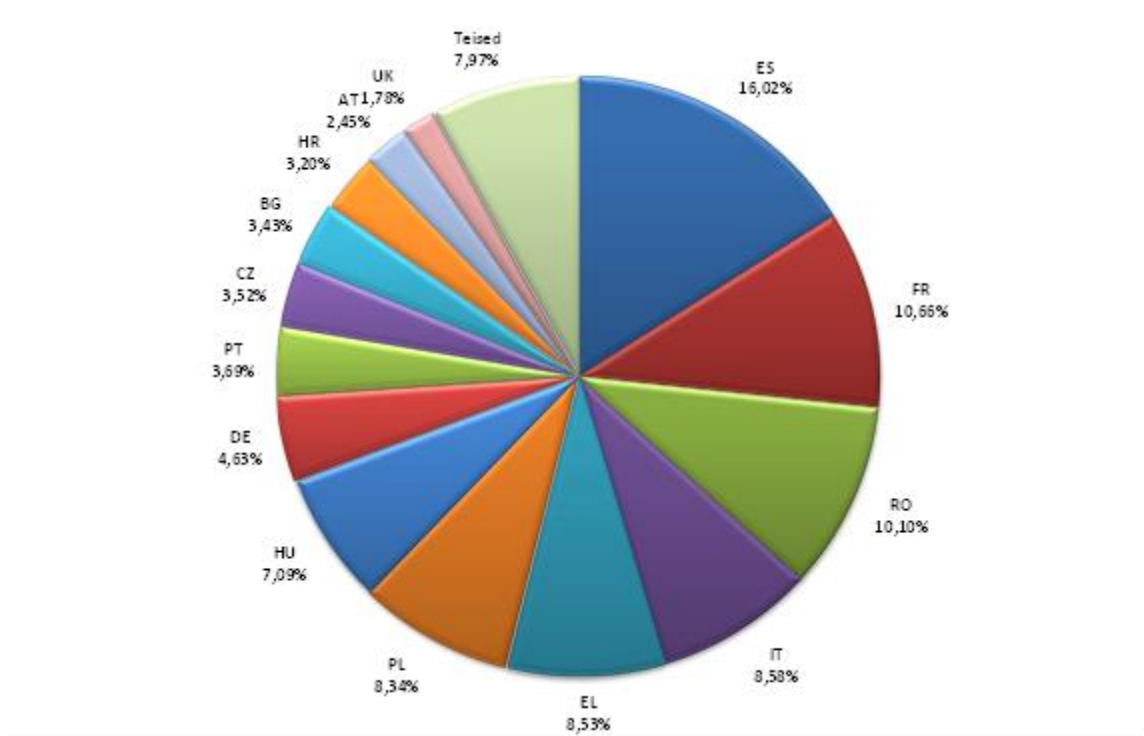
Järelikult saavad suurima arvu mesilastarudega liikmesriigid suurima osa liidu vahenditest. 2013., 2014. ja 2015. mesindusaastal eraldati Hispaaniale kui suurima arvu mesilastarudega liikmesriigile suurim osa liidu vahenditest. Viiele suurima arvu mesilastarudega liikmesriigile (Hispaania, Prantsusmaa, Kreeka, Rumeenia ja Itaalia) eraldati ligikaudu pool 2013., 2014. ja 2015. mesindusaasta ELi koguvahenditest.

---

¹² Ajavahemikku 2014–2016 hõlmavate programmide kohta vt komisjoni rakendusmäärus (EÜ) nr 768/2013, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 917/2004 mesinduse valdkonnas võetavaid abinõusid käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 797/2004 üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta, ELT L 214, 9.8.2013, lk 7.

Ajavahemikku 2011–2013 hõlmavate programmide kohta vt komisjoni 12. augusti 2010. aasta määrus (EÜ) nr 726/2010, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 917/2004 mesinduse valdkonnas võetavaid abinõusid käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 797/2004 üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta, ELT L 213, 13.8.2010, lk 29.

Joonis 4. Liidu toetuste eraldamine liikmesriigiti 2015. mesindusaastal.

4.5 Kantud kulud eri meetmete lõikes

Iga mesindusaasta lõpus esitavad liikmesriigid kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 917/2004 artikliga 6 komisjonile oma kulutused eri meetmete lõikes.

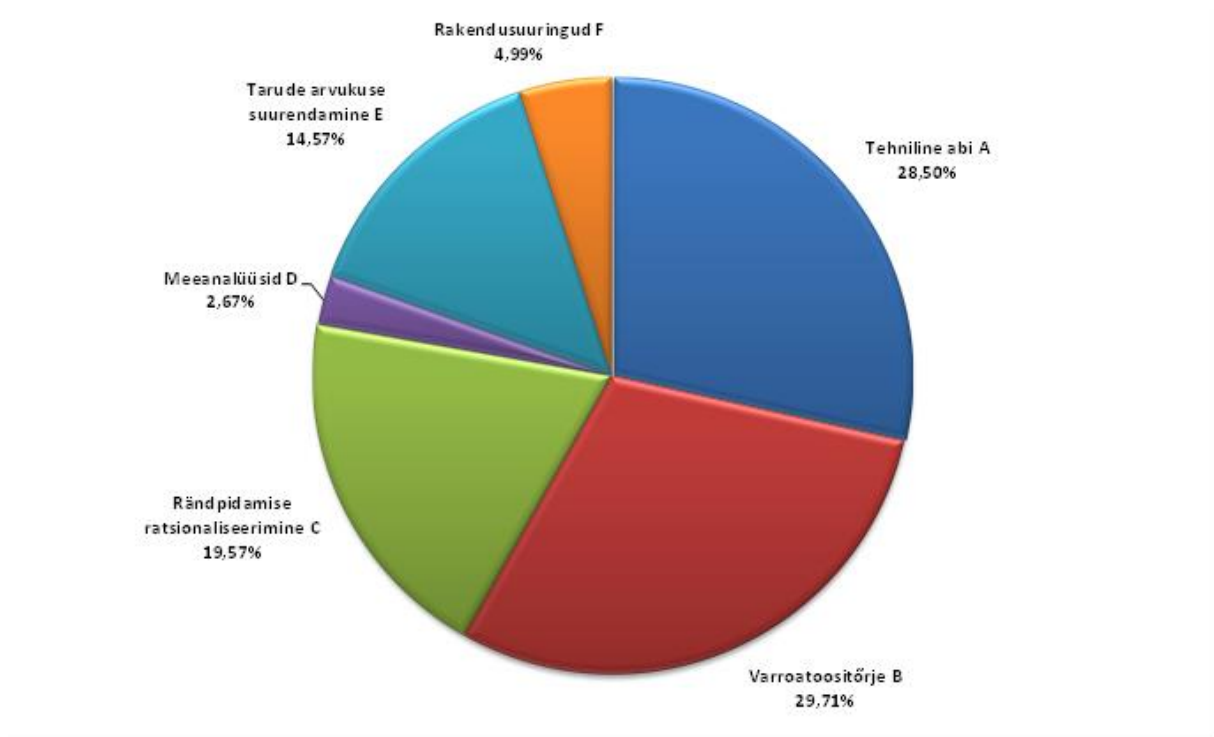
Võrreldes komisjoni viimase aruandega ei ole põhimõtteliselt muutunud 2013., 2014. ja 2015. mesindusaasta kulutuste jaotus meetmeliikide lõikes.

Enim kasutatud kaks meetet olid varratoositõrje ja tehniline abi mesinikele ja mesinikeorganisatsioonidele (kumbki hõlmas ligikaudu 29 % kogukuludest). See kajastab vajadust, et sektor jätkaks investeerimist mesindusseadmetesse, ajakohastaks järjepidevalt mesindusmeetodeid, et võidelda haiguste ja mesilastarude kahjuritega, ning koolitaks uusi mesinikke.

Mesilaste rändpidamise ratsionaliseerimise kulud moodustasid ligikaudu 19 % kogukuludest ja see oli kolmas meede. Mitmes liikmesriigis on mesilaste rändpidamine tähtis mesindusmeetod, mis on vajalik meemesilaste toitumisvajaduste rahuldamiseks kogu mesindushooaja jooksul ja tolmeldamisteenuste pakkumiseks.

Mesilastarude arvukuse suurendamine hõlmas 15 % kogukuludest ja oli neljandal kohal, sellele järgnesid viiendal kohal **rakendusuuringud** (ligikaudu 5 % kogukuludest) ja kuuendal kohal **meeanalüüsid** (ligikaudu 3 % kogukuludest).

Joonis 5. Tekkinud kulud meetmeliikide lõikes 2015. mesindusaastal.

5. ÜPP 2013. AASTA REFORMIGA KAASNEVAD PEAMISED MUUTUSED

ÜPP 2013. aasta reform tõi mesindusprogrammide puhul kaasa märkimisväärsed muutused, mis kajastuvad määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 55–57 toetuse kohta mesindussektoris, millega asendatakse mesindussektorit käsitlevad artiklid 105–110 määruse (EÜ) nr 1234/2007. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2015/1366¹³ on mesinduse küsimustes täiendatud määrust (EL) nr 1308/2013 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2015/1368¹⁴ on sätestatud eeskirjad määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamiseks seoses toetusega mesindussektorile.

ÜPP reformi peamised eesmärgid mesindussektoris olid:

- kohandada toetuskõlblikke meetmeid vastavalt sektori vajadustele;
- tagada ELi eelarve mõistlikum jaotus, parendades meetodeid, mida liikmesriigid kasutavad oma territooriumi mesilastarude arvu kindlakstegemiseks.

¹³ ELT L 211, 8.8.2015, lk 3.

¹⁴ ELT L 211, 8.8.2015, lk 9.

5.1 Toetuskõlblikud meetmed

Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 55 lõikega 4 on muudetud toetuskõlblike mesindusmeetmete loetelu, suurendatud on mitme meetme ulatust ja lisatud kaks uut meetet.

ÜPP reformi tulemusel on toetuskõlblikke mesindusmeetmeid nüüd kaheksa:

- a) **tehniline abi mesinikele ja nende organisatsioonidele;**
- b) **kahjurite, mesilaste haiguste, eriti varroatoosi tõrje;** selle meetme ulatust laiendati, et võtta arvesse sektori vajadust võidelda Aasia vapsiku (*Vespa velutina*)¹⁵ ja väikese tarumardika (*Aethina tumida*)¹⁶ ning varroatoosi kõrval ka muude mesilaste haiguste, nagu noseematoosi ja haudmemädaniku levikuga;
- c) **mesilaste rändpidamise ratsionaliseerimine;**
- d) **mesindustoodete analüüsimise laboratooriumide toetamine eesmärgiga aidata mesinikel oma tooteid turustada ja suurendada nende väärtust;** meetme ulatust laiendati teiste mesindustoodete¹⁷, nagu mesilaspiima, õietolmu, taruvaigu ja mesilasvaha analüüsimisele. See on tähtis, et toetada kvaliteetsete mesindustoodete väljatootamist ja tagada mesinikele täiendav sissetulekuallikas;
- e) **toetusmeetmed mesilastarude hulga suurendamiseks liidus;**
- f) **koostöö asutustega, kes on spetsialiseerunud mesindust ja mesindustooteid käsitlevate rakendusuringute programmide täitmisele;**
- g) **turujärelevalve teostamine;** see on uus meede, mida võib kasutada näiteks mee ja mesindustoodete toodangu ja hindade jälgimiseks;
- h) **toodete kvaliteedi parandamine nende turustamisvõimaluste tõhustamiseks;** see on uus meede, mida võib kasutada näiteks mesilaspiima või õietolmu kasutamisevõimaluste edendamiseks.

5.2 Mesilastarude arvu kindlakstegemise meetod ja ELi eelarveeraldised

Nagu juba eespool osutatud, eraldatakse **liidu toetust liikmesriikidele eelkõige lähtuvalt mesilastarude arv** liikmesriigi territooriumil.

ÜPP 2013. aasta reformiga säilitati see põhimõte, kuid mesilastarude hulga kindlakstegemise eeskirju ühtlustati (võimalikult suures ulatuses, arvestades, et liikmesriikide vahel on mesindussektoris suured erinevused). Kooskõlas komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/1366 artikliga 4 eraldatakse liidu rahaline toetus võrdeliselt **keskmise mesilastarude**

---

¹⁵ <http://presse.inra.fr/en/Resources/Press-releases/rapid-expansion-of-Asian-hornet>

¹⁶ http://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/small_hive_beetle_outbreaks/index_en.htm

¹⁷ Mesindusprogrammides hõlmatud mesindustooted on loetletud määruse (EL) nr 1308/2013 I lisa XXII osas ning nendeks on mesi, mesilaspiim, taruvaik ja mesilasvaha.

arvuga kahe kalendriaasta jooksul, mis vahetult eelnevad komisjoni teavitamisele riiklikest mesindusprogrammidest.

Kuni ajavahemikku 2014–2016 hõlmavate programmideni oli liikmesriikidel ainult kohustus teavitada komisjoni oma territooriumi mesilastarude arvust iga kolme aasta järel riikliku mesindusprogrammi esitamisel. Märkimisväärselt erines see, kuidas liikmesriigid kogusid teavet oma mesilastarude arvu kohta, eelkõige seoses arvessevõetud mesilastarude tüübiga, teabe kogumise ajavahemiku ja aastatega ning ka näitajate kindlaksmääramiseks kasutatud meetodiga. Olukorraga tuli tegeleda, et tagada liidu vahendite mõistlikum jaotus.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/1366 artiklites 1, 2 ja 3 on määratletud mesilastaru mõiste ning nõutud, et liikmesriikidel peab olema usaldusväärne meetod määramaks **talvitumiseks valmis olevate mesilastarude arvu oma territooriumil igal aastal ajavahemikul 1. septembrist kuni 31. detsembrini**, samuti on pandud liikmesriike kohustus teatada alates 2017. aastast igal aastal oma mesilastarude arv.

Kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1368 artikliga 2 ja lisa punktiga 2 esitasid liikmesriigid oma ajavahemikku 2017–2019 hõlmavates riiklikes mesindusprogrammides kirjelduse oma territooriumi mesilastarude arvu kindlakstegemiseks kasutatud meetodi kohta.

Igas liikmesriigis kasutatud meetodi kirjeldus on kättesaadav komisjoni veebisaidil avaldatud ajavahemikku 2017–2019 hõlmavates mesindusprogrammides. Meetodite kokkuvõte on esitatud tabelis 2. Kohustuslikku registreerimissüsteemi kasutavad 18 liikmesriiki ja 10 liikmesriiki kasutavad statistilist meetodit, et arvutada mesilastarude arv mesinikeorganisatsioonide registreeritud mesinike valimi põhjal.

Üldiselt peetakse mesilastarude kohustuslikku registreerimist usaldusväärsemaks meetodiks, kuid see tekitab mesinikele ja liikmesriikidele rohkem halduskoormust, sest mesinikel on riigi õigusaktide alusel kohustus registreerida oma tegevus ja teatada haldusasutusele oma mesilastarude arv. Tähelepanuväärselt valisid kõige suurema mesilastarude arvuga kuus liikmesriiki (ES, FR, EL, RO, IT, PL) mesilastarude kohustusliku registreerimise, vähemtähtsa mesindussektoriga liikmesriigid aga statistilise arvutusmeetodi.

Mesilastarude arvu statistiliste arvutusmeetodite usaldusväärsus sõltub mesinikeorganisatsioonide hallatava andmebaasi kvaliteedist ja sellest, kui esinduslik on nende mesinike valim, kes pidid andma teavet oma mesilastarude arvu kohta.

Liikmesriigid teatavad komisjonile uute meetoditega arvutatud mesilastarude arvu esimest korda 15. märtsil 2017. Kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1368 artikliga 13 teeb komisjon seejärel oma veebisaidil avalikult kättesaadavaks koondandmed liikmesriikide teatatud mesilastarude arvu kohta. Neid andmeid ajakohastatakse igal aastal ja see tagab liidu mesilastarude arvu parema seire.

Tabel 2. Liikmesriikide territooriumi mesilastarude arvu kindlakstegemiseks ajavahemiku 2017–2019 riiklikes mesindusprogrammides kasutatud meetodite kokkuvõte

Liikmesriigid	Registreerimine	Statistiline	meetod	/
---------------	-----------------	--------------	--------	---

	liikmesriikide pädevates asutustes	mesinikeorganisatsioonide andmebaaside valim või vabatahtlik registreerimine
Belgia		X
Bulgaaria		X
Tšehhi Vabariik	X	
Taani		X
Saksamaa		X
Eesti		X
Iirimaa		X
Kreeka	X	
Hispaania	X	
Prantsusmaa	X	
Horvaatia	X	
Itaalia	X	
Küpros	X	
Läti	X	
Leedu	X	
Luksemburg	X	
Ungari	X	
Malta	Täielik loendus	
Madalmaad		X
Austria	X	
Poola	X	
Portugal	X	
Rumeenia	X	
Sloveenia	X	
Slovakkia	X	
Soome		X
Rootsi		X
Ühendkuningriik		X
EU-28	18 Liikmesriigid	10 Liikmesriigid

6. KOKKUVÕTE

ÜPP 2013. aasta reformiga parendati õiguslikku alust ELi mesindussektori toetamiseks riiklike mesindusprogrammide kaudu. Abikõlblikke meetmeid kohandati vastavalt sektori muutuvatele vajadustele ja liikmesriikidele mesilastarude arvu põhjal ELi vahendite eraldamise meetodeid lihtsustati. Reformi konkreetset mõju nähti esimest korda ajavahemikku 2017–2019 hõlmavate mesindusprogrammide rakendamisel, millega alustati 2016. aasta augustis. Käesoleva aruandega ei kaasne seadusandlik ettepanek.

Aruande faktiliste andmete alusel, mis näitavad, et kõigis liikmesriikides on olemas riiklik mesindusprogramm ja et enam kui 90 % olemasolevatest liidu vahenditest kasutati ära, võib järeldada, et ELi mesindussektori turumeetmed toimivad rahuldavalt. Kolme aasta pärast esitatavas järgmises aruandes on võimalik hinnata ÜPP 2013. aasta reformiga kehtestatud uute õigusnormide mõju.